

Dovhan Serhii. Regional Peculiarities of Erecting a Folk Adobe of the Middle Naddniproianshchyna in the Late XIXth – the Second Part of the XXth Centuries

98 *Халюк Леся*. Усні наративи про переселення 1947 року українців у Польщі: тематична специфіка

Khaliuk Lesia. Oral Narratives on the 1947 Forced Resettlement of Post-War Poland's Ukrainian Minority in Poland: Thematic Specificity

108 *Помпа Ольга*. Записи автентичних народних танців «Лінцей» та «Ойра» на Житомирщині

Pompa Olha. Recording of Authentic Folk Dances Lintsei and Oira on Zhytomyrshchyna

113 *Чебан Олена*. Обереги в практиці обживання сучасного міського житла (на матеріалах одеських квартир)

Cheban Olena. Amulets in Practice of Rendering A Modern Urban Abode Habitable (Based on the Odessa Apartments Examples)

Рецензії

Reviews

118 *Іваницький Анатолій*. Пісні Анни Драган з Галицької Лемківщини

Ivanytskyi Anatolii. Songs of Anna Dragan from Galician Lemkivshchyna

120 *Єфремова Людмила*. Перша ластівка – антологія українського музичного фольклору

Yefremova Liudmyla. A First Swallow, an Anthology of Ukrainian Musical Folklore

122 *Шалак Оксана*. Коли промовляють архіви

Shalak Oksana. Utterance of Archives

Автори:

Іваннікова Людмила — кандидат філологічних наук, науковий співробітник відділу фольклористики Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Коло наукових зацікавлень: історія фольклористики Півдня України, фольклор та меморати про Голодомор 1932–1933 років, традиційні світоглядні уявлення, обряди та звичаї українців.

Козар Лідія — кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник відділу фольклористики Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Коло наукових зацікавлень: історія української фольклористики кінця XIX — початку XX ст., статті фольклористів Б. Грінченка, В. Горленка, Т. Зіньківського, В. Степаненка, М. Грінченка, В. Доманицького, М. Дикарева, В. Науменка, І. Липи, В. Самійленка, Г. Коваленка та ін.

Артюх Лідія — кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник відділу «Український етнологічний центр» Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Коло наукових зацікавлень: матеріальна культура українців, зокрема народне харчування; проблеми між-етнічних взаємовпливів.

Щербак Інна — кандидат історичних наук, науковий співробітник відділу «Український етнологічний центр» Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Коло наукових за-

цікавлень: традиційна культура, етнологія дитинства, етнологія релігії.

Пономар Людмила — кандидат історичних наук, докторант Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Коло наукових зацікавлень: етнолінгвістичне вивчення народної культури українців; українське народне вбрання; комплексне вивчення народного одягу Полісся, зокрема, у взаємозв'язку предметів і термінів убрання, їх етнолокальної специфіки та географії поширення в межах регіону; народне вбрання на етноконтактних територіях — порубіжних районах Білорусі та Польщі.

Курочкін Олександр — доктор історичних наук, професор, головний науковий співробітник відділу «Український етнологічний центр» Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Коло наукових зацікавлень: історія календарної та сімейної звичаєвості, питання історіографії, громадський побут, релігійні вірування, міфологія і демонологія, маскознавство, традиційні розваги і весільний фольклор, процеси етнічної ідентифікації, карнавальньо-святкова культура українців та інших європейських народів.

Коваль-Фучило Ірина — кандидат філологічних наук, науковий співробітник відділу фольклористики Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Дослідниця народних голосін, похоронного обряду, автор публікацій у галузі

фольклористики, традиційної народної культури.

Товстенко Тетяна — кандидат архітектури, старший науковий співробітник відділу «Український етнологічний центр» Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Коло наукових зацікавлень: етнокультурна спадщина, поліетнічне середовище міст України.

Олійник Наталія — головний спеціаліст відділу культури Орджонікідзевського району Департаменту культури Харківської міської ради, засновник і голова Спільки етнологів та фольклористів міста Харкова, організатор фольклорно-етнографічних експедицій «Стежками Слобожанщини». Коло наукових зацікавлень: традиційна культура Слобожанщини: календарно-обрядові свята, родинна обрядовість, фольклор, традиційна культура українсько-російського порубіжжя.

Довгань Сергій — етнолог, краєзнавець, провідний мистецтвознавець відділу «Український етнологічний центр» Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Коло наукових зацікавлень: народна архітектура України; музеї просто неба; трансформаційні процеси сучасного села, садиби, двору, оселі українців; естетичні особливості інтер'єру та екстер'єру житла українців тощо.

Халюк Леся — кандидат філологічних наук, молодший науковий співробітник відділу мистецтва та народної творчості зарубіжних країн Інституту мис-

театрознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Коло наукових зацікавлень: фольклор українців Польщі, сучасна фольклорна культура, етнокультурні процеси на теренах українсько-польського пограниччя.

Помпа Ольга — аспірантка 4-го року навчання Київського національного університету культури і мистецтв. Коло наукових зацікавлень: танцювальна культура Житомирщини, танцювальний фольклор поліщуків.

Іваницький Анатолій — доктор мистецтвознавства, член-

кореспондент НАН України, професор, провідний науковий співробітник відділу етномузикології Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Коло наукових зацікавлень: збирання й видання музичного фольклору, теоретичні та історичні дослідження з фольклористики, музично-етнографічна спадщина Ф. Колесси і К. Квітки.

Єфремова Людмила — доктор мистецтвознавства, провідний науковий співробітник відділу фольклористики Інституту мистецтвознавства, фольклористики

та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Коло наукових зацікавлень: музична фольклористика, каталогізація пісенного фольклору, мелотипологія, регіональні особливості пісенного фольклору, діалектологія.

Шалак Оксана — кандидат філологічних наук, науковий співробітник відділу фольклористики Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Коло наукових зацікавлень: історія української фольклористики, символіка фольклору, міфологічне мислення українців, народний епос.

ФОЛЬКЛОРИСТИКА ПІВДНЯ УКРАЇНИ В НАУКОВИХ СТУДІЯХ 20-х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ

Людмила Іваннікова

УДК 398(066)(477.7)“19”

У статті охарактеризовано доробок ВУАН у галузі регіональних досліджень, зокрема, ідеться про історіографічні студії 20-х років ХХ ст., які заклали міцний фундамент для вивчення історії фольклористики Півдня України. Це праці Василя Біднова, Володимира Білого, Агапія Шамрая та інших учених. Наведено неповну бібліографію цих праць.

Ключові слова: історіографія 20-х років ХХ ст., ВУАН, історія фольклористики, історія етнографії, регіональні дослідження фольклору, Південь України.

The article describes the All-Ukrainian Academy of Science (AUAS) creation in the sphere of regional studies; particularly referring the 1920s historiographic studies which have laid the tough foundation for researching the South Ukrainian folkloristics history. These studies are the works of Vasyl Bidnov, Volodymyr Bilyi, Ahapii Shamrai and other scientists. Also there is a short bibliography of these works.

Key words: the 1920s historiography, AUAS, folkloristics history, ethnographic history, regional folklore studies, Southern Ukraine.

Важливим етапом вивчення історії фольклористики Півдня України стали 20-ті роки ХХ ст., коли українська наука досягла свого найбільшого розквіту. На той час припадають фундаментальні історіографічні дослідження, у яких не лише наведено характеристику окремих постатей південноукраїнських етнографів та фольклористів, а й здійснено переоцінку доробку цих учених з точки зору нових наукових концепцій, котрі сповідували члени Етнографічної комісії та історично-філологічного відділу Всеукраїнської академії наук (далі — ВУАН). Це був новий етап ще й тому, що, на відміну від своїх попередників, учені 20-х років звернулися до архівних документів, які були зосереджені в різних комісіях ВУАН, зокрема до спогадів, листування, неопублікованих рукописів фольклористичних студій. Українська академія наук та Всенародна бібліотека України (тепер — Національна бібліотека України ім. В. Вернадського) оголосили збір матеріалів, у тому числі біографій усіх культурних діячів України, зосібна й науковців. Отже, до ВУАН надходили цінні рукописи (спогади, життєписи, статті) про всіх українських учених, письменників, митців [14]. Крім того, історична секція ВУАН та інші її структури кинулися призбирувати архіви різних учених, тож джерельна база історії української фольклористики значно розширилася. Характер-

ною рисою історіографічних студій 20-х років було й те, що діяльність окремих постатей південноукраїнських фольклористів висвітлювалась у контексті наукового та громадсько-політичного життя кінця ХІХ ст.

Провідна роль в організації таких досліджень належала періодичним виданням ВУАН — журналові «Україна», органі історичної секції (спочатку — тримісячник Наукового товариства в Києві), який видавався з перервами протягом 1908—1930 років, та «Запискам історично-філологічного відділу ВУАН (1919—1929)». Обидва виходили під загальною редакцією М. Грушевського. У них публікувалися ґрунтовні дослідження О. Рябініна-Скляревського, Ф. Савченка, М. Слабченка, А. Шамрая, Г. Житецького, А. Синявського, Н. Бракер, В. Данилова, В. Білого, М. Мочульського, І. Степаніва, Д. Чернявського, В. Біднова, В. Срезневського, А. Кримського, І. Каманіна, М. Грушевського, В. Дорошенка та інших, присвячені діяльності Південно-Західного відділу Російського географічного товариства в Києві, Київської та Одеської «Громад», історії видання збірників М. Максимовича, І. Срезневського, М. Драгоманова, історії журналу «Киевская старина» тощо [1; 9; 10; 11; 12; 13; 15; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 26; 27].

Публікувалися також архівні матеріали: спогади, епістолярій, життєписи, бібліогра-